

CONFERÈNCIA COL·LOQUI SOBRE FUNDACIONS PRIVADES

Reus, 15 de juny de 2009

Molt bona tarda.

En primer lloc, vull agrair al Reus Deportiu la possibilitat de compartir aquesta estona de reflexió, perquè sincerament penso que ha estat una estona d'aprendre coses i de reflexió, i per tant m'agradaria afegir alguns pensaments més a tot el que s'ha dit aquí, que penso que és molt interessant i important.

M'agafo, en primer lloc, a un element que és un dels fils conductors d'avui, que és el centenari del Reus Deportiu. I justament m'hi agafo per tirar cent anys enrere. Qui diu cent, podrien ser cent deu o cent vint. És igual. Era un moment de canvis molt importants a la societat catalana. A la societat hi comencen a aparèixer coses noves, coses diferents, i l'esport associat n'és una. Segurament, en aquell moment es comença a fer esport senzillament per una qüestió de lleure, de distracció; de novetat, fins i tot. No tenia gaires complicacions més.

Però en això, que és un símptoma, que en l'àmbit cultural també existeix –l'aparició d'ateneus, enguany celebrem també el cent cinquantes aniversari d'una de les entitats més importants de la ciutat, el Centre de Lectura–, en tot aquest tram de la nostra història, hi ha molta força de la societat civil de l'època, moltíssima força, fins al punt que en aquell moment els governs de torn, a part que governaven poc, aquests grans temes que ara són nuclears de la societat ni tan sols se'ls plantejaven.

Per tant, fixin-se en un detall important: d'aquell moment –parlem del final del segle XIX i el començament del XX– recordem la feina que fa la Mancomunitat d'estructuració del país per primera vegada, amb la xarxa telefònica, l'assistència social, l'assistència sanitària... Tot això es construeix en aquell moment.

I ara som en una altra època de canvi. No en som conscients, perquè el vivim i el protagonitzem, però som en una època amb un canvi tan radical com el que vam tenir en aquell moment. I què ha canviat? Doncs ha canviat la societat, amb tota la seva complexitat. Absolutament. Han canviat les ciutats, ha canviat la nostra concepció del lleure, ha canviat la nostra concepció de negoci... Han canviat tantes coses que en aquests moments també hem de saber llegir què és el que toca i què és el que s'ha de fer.

Què és, l'esport, avui? Si llegim els diaris dels últims dies, la resposta és fàcil: un gran negoci. Senzillament. O un negoci indecent, segons com es miri, perquè que en un moment de crisi

com el que patim –que tampoc sabem gaire bé ni què significa, aquesta crisi, ni com acabarà– hi hagi una inversió en nom de l'esport que, com deia abans, és absolutament indecent jo penso que ens ha de fer replantejar moltes coses.

I, per tant, jo voldria anar més enllà d'aquesta definició, anar més enllà de veure les coses amb aquests paràmetres, i centrar-me en alguns elements que penso que sí que defineixen l'esport com un dels factors transversals més importants de la societat, la d'avui i la que construïm, la nova societat del segle XXI. I en aquest punt voldria fer una reflexió final per mi també molt crua.

Avui, l'esport, més enllà del lleure, que és com neix, té elements molt importants en el món de la salut. I ara seré molt cru: una persona que té un infart, que és fumadora, representa un cost molt important, pels diners que comporta al sistema sanitari; una persona que té un infart, que deixa de fumar i fa esport, o que fa esport i per tant evita l'infart, representa un estalvi important per al sistema sanitari.

El sistema esportiu és capaç de quantificar això i de poder-ho reclamar? Perquè el que és clar és que l'esport té cada vegada més una importància més notable en la salut de les persones. I la té des del punt de vista de la prevenció, des del punt de vista de l'educació i, per tant, des del punt de vista del que es pot relacionar d'una altra manera.

L'esport és un element fonamental de l'educació. Quan jo estudiava l'esport era una de les tres “maries”. De les tres “maries”, de fet, formalment és l'única que queda; una altra és optativa i l'altra, per sort, ja no existeix. Però justament la que queda, l'esport, jo crec que en aquests moments l'única categoria que no hauria de tenir en l'educació de les persones és la de “maria”. Hauria d'estar al nivell de les assignatures més complexes, hauria de formar part troncal de l'educació de les persones. Per molts motius, sobretot pels que ja s'han esmentat amb relació als valors que implica una bona educació esportiva.

L'esport és un element fonamental en la integració de les persones a la societat. Una dada, només. Catalunya, “som sis milions”. Se'n recorden? D'això no fa gaires anys, set o vuit. Avui som set i mig, que se sàpiga. Per tant, una societat que creix un milió i mig de persones en vuit anys, un 25 per cent de la seva població, és una societat que ha de saber assumir i entomar tot això, quan a més no té els recursos per fer-ho, ni econòmics ni competencials. I, per tant, ha d'inventar-se coses. I se n'inventa moltes, perquè al final de tot el resultat és que Catalunya, malgrat tot, és una societat cohesionada i en què la convivència és un valor. Una de les coses que més ajuda a tot això és l'esport, i en aquest sentit la feina que fan les fundacions aquí presents és absolutament lloable. I parlem de Catalunya, però l'esport és un dels elements d'integració més importants de qualsevol societat, juntament amb la cultura. És així.

Per tant, la dimensió que pren l'esport a la societat és molt més gran.

I tornem una altra vegada al cost econòmic que això deu tenir. Si més no, al valor econòmic que això deu tenir.

L'esport com a element econòmic. L'esport mou molts diners. Abans he posat l'exemple de la indecència. El cert és que l'esport, a l'hora de la veritat, mou molts diners, i aquí podríem parlar molta estona. De fet, abans ha sortit l'exemple de l'ACB. Aquest és un altre factor del fet diferencial català. Aquí les caixes d'estalvi no han jugat al que sí han jugat moltes caixes de l'Estat espanyol, en què els seus equips de bàsquet són això, societats anònimes propietat de la caixa directament i de la diputació. I, com bé saben vostès, les caixes d'estalvi de l'Estat espanyol no funcionen igual que les catalanes, entre altres coses perquè el control polític de les caixes catalanes no existeix, i el control polític de les caixes espanyoles, sí. I aquest és un dels elements en aquets moments de més combat no entre partits, sinó fins i tot, a vegades, dins el mateix partit. Per tant, la diferència és notable i és molt important. I des d'aquest punt de vista les prospeccions i les projeccions econòmiques en el món de l'esport són cada vegada més grans, cada vegada més grans, cada vegada més grans.

Quan es planteja posar una gran àrea comercial, en què es pensa? Quina és la primera marca que ve al cap? Una de mobles, potser? I la segona? Una d'esports. O no? És a dir, en el món del consum l'esport és cada vegada més important, i en la pràctica del lleure cada vegada és més important, i, per tant, en les relacions econòmiques d'una societat cada vegada agafa més pes.

Això no té repercussió ni en els clubs ni en els esportistes. Aquí hi ha un projecte del Govern –no em toca a mi parlar-ne, però penso que és interessant– que és un parc tecnològic de l'esport, amb el qual es planteja com es pot fer aquesta transferència de recursos del negoci esportiu als clubs i als esportistes.

Finalment, com a element transversal també de la societat, el paper que l'esport té en la societat civil. Aquí, a Reus, parlar d'això penso que seria gairebé insultant, perquè històricament el paper que han tingut els clubs de Reus a la societat reusenca, amb tot el que això implica, amb tota la dimensió festiva, cultural, esportiva, etcètera, és claríssim. No hem d'explicar res de nou. Però això cada vegada té més importància, i és un valor que no es pot perdre ni s'ha de perdre en cap cas.

I, per tant, fixin-s'hi: he parlat de salut, he parlat d'educació, he parlat de valors, he parlat d'integració, he parlat d'economia, he parlat de societat civil... En tot això avui l'esport hi té un pes fonamental. Per tant, i aquí faig una reflexió que també va més enllà, quan els governs –i aquí entenguin que ni critico ningú ni poso la pistola al pit de ningú, no va per aquí, ho plantejo com a reflexió–, siguin municipals, siguin nacionals, plantegen el món de l'esport

com una prioritats en el seu pressupost han de començar a canviar determinats paràmetres. Diuen: “En un moment de crisi s’ha d’invertir molt en determinats àmbits clàssics.” Segurament, el treball, la indústria... I segurament és cert. Però jo crec que, justament perquè el món canvia i perquè la societat canvia, la solució a la crisi no vindrà de les respostes clàssiques, sinó de ser capaços d’entendre que s’han de donar respostes a partir de paràmetres nous i diferents. I aquí la cultura i l’esport hi tenen un paper fonamental. Qui posa el cascavell al gat? No ho sé. El que sí que sé és que quan es retallen pressupostos, a qualsevol institució, els primers que reben són aquests. I és un greu error. I és un greu error. Per tant, aquesta reflexió que jo faig aquí, lligant-la una mica amb tot el que s’ha explicat, penso que és absolutament fonamental que se la faci la societat reusenca: les institucions, evidentment els clubs, les fundacions... El que sigui.

Quan jo era regidor d’Esports de l’Ajuntament de Reus era l’any 1987. Va ser un moment amb la perspectiva dels Jocs Olímpics més o menys propera, i per tant era una moment en què es començaven a moure coses en el món de l’esport. Jo estic molt content de tres coses que vaig fer. En vaig fer més, però en recordo tres especialment. Bé, quatre, en recordaré.

La primera és anecdòtica, però penso que val la pena esmentar-la. Vaig fitxar el primer tècnic d’esports de l’Ajuntament de Reus, el primer. Avui té una empresa municipal, l’Ajuntament, amb relació al món de l’esport. I parlem de l’any 87. Fa vint-i-dos anys, d’això, només.

Les tres coses que per mi són importants: la construcció del pavelló, que no era la construcció del pavelló, era tot un mapa d’instal·lacions i pensar com havia d’anar tot; la Unitat de Medicina de l’Esport, que encara funciona i que vam començar amb una sabata i una espadenya, i els convenis amb els clubs. I això expressava una filosofia que en el fons pretenia entendre quin era el paper del món de l’esport a la ciutat de Reus en aquell moment.

Jo crec que el paper de l’esport, no a la ciutat de Reus, sinó al conjunt de la societat, avui ha evolucionat molt més, i tots plegats hauríem de ser capaços d’intentar llegir-lo de manera correcta. I en aquest sentit és evident que eines com la fundació poden ajudar i poden ser francament útils.

Acabo amb una darrera reflexió, que essencialment intenta respondre a l’objectiu de la conferència col·loqui. Una fundació, per fer què? És curiós, perquè, si s’hi han fixat, les diferents fundacions que han parlat avui aquí han explicat coses molt diferents; algunes de complementàries, algunes de contradictòries. Però aquesta és la grandesa, segurament, de tot plegat. I segurament que el Reus Deportiu s’ha de plantejar molt bé per a què ha de ser la seva fundació, recordant el paper històric que ha tingut a la ciutat de Reus des del punt de vista de la implicació social, per exemple, sabent quina és la seva realitat i sabent sobretot com aborda el futur.

Ernest Benach i Pascual
President

Hi ha un factor dels que s'han expressat que per mi és absolutament fonamental, que és el de relacionar-se i el de créixer. Cada vegada –i no dic que les institucions no hagin d'invertir en esport, que ho han de fer, abans he dit que ho havien de fer més, fins i tot–, els clubs, la societat, han de ser menys dependents de les administracions. I ara em deuran dir: “Ara ja és el sùmmum de la contradicció.” No, no, en absolut. Té tot el sentit. S'ha de ser capaç de generar els recursos suficients –que serà possible gràcies justament al fet que les institucions creguin en el món de l'esport– perquè això sigui possible. És clar, començant per les lleis, que no hi ajuden. Suposo que aquí hi ha més d'un empresari que diria: “Home, doncs jo n'he donat molts, de quartos, al món de l'esport, d'una manera o d'una altra. I què n'he rebut? Doncs francament molt menys del que tocaria.” És cert. Comparada amb altres països, no és un exemple, Espanya, en aquest sentit. En cap cas. És veritat que s'han millorat coses i que hi ha perspectives, però no acabem de trobar el desllorigador. Per tant, per mi seria molt més important que les institucions assumissin de debò aquest paper de l'esport a la societat i que per tant facilitessin molt més aquesta interrelació, i que indirectament els clubs o els esportistes es beneficiessin de tota aquesta operació econòmica. I aquí és on té sentit, la fundació. I aquí, per mi, és on té un paper, la fundació.

I, per tant, explorar tot aquest món és una feina que el segle XXI, en el món en què vivim, en la societat que construïm, serà absolutament fonamental.

Per tant, en una època de crisi en què tot es mou, en què tot canvia, en què la societat ens dóna lliçons cada dia que ens demostren que no som capaços d'entendre què passa, en un moment en què el finançament del país, efectivament, ja s'ha dit i ho repeteixo, és un dels punts crítics del nostre dia a dia, la imaginació al poder. I, per tant, com que l'esport continuarà existint i anirà tenint cada vegada més pes a la societat, perquè és llei de vida, perquè la societat camina cap aquí, benvingudes siguin totes les iniciatives que vagin en aquesta direcció.

Que tingueu molta sort, senyor president, que l'encerteu molt bé, i sobretot que sapiguen fer servir la fundació per relacionar-vos i per créixer, perquè això és el que us donarà més garanties per fer la resta de coses que voleu fer, aprovar les assignatures que plantejava el senyor Valls i sobretot plantejar-ne de noves, que penso que al final és el que és més interessant de tot. Per tant, felicitats pels cent anys, molta sort en els cent que vénen, i encerteu-la molt en el tema de la fundació i en el tema de la gestió esportiva, que evidentment és la que heu de tocar.

Moltes gràcies i bona nit.